

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

Маркіна С.С.

*здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня,
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин*

Сухенко В.Г.

*кандидат філологічних наук, доцент,
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця*

ОСОБЛИВОСТІ СУСПІЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ В УМОВАХ ВІЙНИ

Суспільні комунікації є невід'ємною частиною сучасного світу. Вони будують зв'язки між державою та населенням, утворюючи тісні відносини громадян, влади та інших суб'єктів. У суспільних комунікаціях під час воєн, збройних конфліктів та суперечок стає помітним розвиток суспільно-політичних напрямів. Держава намагається розв'язати конфлікт за допомогою внутрішньої та зовнішньої політик, міжнародної та масової комунікацій. Тож маємо на меті проаналізувати особливості й деякі проблеми суспільних комунікацій в умовах воєнного стану, уведеного на території України 24 лютого 2022 року [3].

Поширення впливу соціальних мереж та месенджерів у наш час розпочало безповоротний процес розповсюдження швидкої, доступної і часто, на жаль, фейкової інформації. Важливим аспектом розвитку суспільних комунікацій є безпосередньо інформація, викладена на неофіційних сайтах та каналах, що підриває репутацію держави і сприяє суцільній недовірі громадян до органів державної влади.

Війна передбачає конфронтацію двох протилежних сторін заради відстоювання власних інтересів. У цей період досить розповсюдженим явищем є процес дезінформування суспільства та маніпуляція масовою свідомістю. Інформаційне поле – одна з найвагоміших

рушійних сил нашого світу, тож людям слід відстежувати повідомлення громади на офіційних просторах та робити на них посилення, тільки переконавшись у їхній достовірності. Соціальні мережі (наприклад, «ТікТок», «Інстаграм») та месенджери («Телеграм», «Вайбер» тощо) можуть стати місцем для розгортання інформаційної війни. Багато людей використовують ці ресурси як основні для пошуку новин. Поширені чутки та фейки загострюють ставлення населення до державних службовців, що призводить до невпевненості суспільства в органах влади та, безпосередньо, їхніх діях під час війни. Усе це негативно впливає і на суспільство, і на державу, адже спільнота втрачає впевненість у тому, кого та з якою метою вони підтримують. Влада, яка в цей момент намагається розв'язати конфлікт, стикається з обуренням суспільством, яке, почувши вигадану, неправдиву інформацію, сприйняло її за істину. Така ситуація загострює взаємодію між владою та громадянами і створює перешкоди в суспільних комунікаціях.

Із початком «інформаційного вибуху» домінантним складником поширення будь-яких матеріалів постають засоби масової інформації. Дописи, пости, картинки та відео можна перенести з одного пристрою до іншого за декілька секунд, що дає змогу отримати повідомлення адресату на іншому континенті в той самий момент, як кнопка «Надіслати» буде натиснута відправником. Такі процеси в інформаційному просторі повинні мати позитивний характер, адже завдяки сучасним технологіям громадяни різних держав та материків мають змогу налагодити контакт без особливих зусиль. Однак поширена інформація на просторах інтернету часто буває неправдивою. Так, за підрахунками опитування, проведеного соціологічною групою «Рейтинг», соціальні мережі є основним джерелом дезінформації (53%), за ними йдуть месенджери, зокрема «Телеграм», (35%) і телебачення (32%) [2].

19 вересня 2024 р. на засіданні Національного координаційного центру кібербезпеки ухвалили рішення обмежити використання месенджера «Telegram» в органах державної влади, військових формуваннях, на об'єктах критичної інфраструктури [1]. Таке блокування допоможе Україні в боротьбі з пропагандою країни-агресора. Свідомі громадяни правильно сприйняли цю інформацію, оскільки на першому місці має бути не зручність у користуванні,

а безпека та інформаційна захищеність. До цього процесу долучилася й низка закладів освіти.

Сьогодні дуже важливими джерелами пошуку інформації постають офіційні сайти органів влади. Завдяки ним населення може дізнаватися останні новини та стежити за повідомленнями, які стосуються ситуації в країні. Щоб створити міцні та довірливі стосунки між державою та громадянами, комунікація повинна бути організована на відповідному рівні. Якщо інформація, розміщена на офіційних порталах, є цілком задовільною для людей, то проблеми в суспільних комунікаціях виникати не будуть, адже громадяни матимуть змогу знайти відповіді на всі свої запитання.

Отже, незважаючи на позитивні прояви технологічного процесу, варто дотримуватися «цифрової гігієни» та перевіряти правдивість інформації на декількох сайтах, каналах чи вебсторінках. Щоб бути правильно поінформованим, потрібно слідкувати за офіційними виступами представників держави й не довіряти повідомленням без підтверджень.

Комунікація на підставі розвитку двостороннього спілкування громади та населення сприяє покращенню партнерських відносин у вигляді діалогу, що впливає на стабільність та відкритість. Якщо хоч один складник суспільства не матиме довіри до іншого, то про довірливі стосунки між ними немає сенсу й говорити. Саме під час воєн, збройних конфліктів та криз дуже важливо врегулювати відносини громадян та громади задля успішної комунікації та розв'язання проблем з метою досягнення найбільш вигідного становища для кожного суб'єкта спілкування.

Завдяки онлайн-додаткам, частина з яких була запущена у всенациональне користування ще за мирних часів в Україні, досягти двобічної та ефективної комунікації стало набагато легше. Прикладом такого застосування може бути портал державних послуг «Дія» (*скорочення від «Держава і я»*). Завдяки цьому додатку, який без проблем можна завантажити на мобільний пристрій, громадяни мають змогу використовувати всі свої документи та проходити всеукраїнські голосування з телефона, планшета чи комп'ютера. На офіційному сайті порталу зазначено: «Громадяни також управлятимуть державою за допомогою інформаційних технологій. Це означає, що референдуми, голосування, громадські бюджети, консультації та

опитування теж будуть здійснюватися в електронній формі». А такі послуги, як «Відновлення, «Допомога та «Оселя можуть тільки скріпити стосунки влади та громадян [4].

Отже, у воєнний час на території кожної держави, зокрема України, суспільні комунікації можуть чинити певні перешкоди та створювати випробування. Але за рахунок правильно організованої та відкритої методики спілкування проблем можна уникнути. У нашій країні досить розвиненими є інтернет-послуги, що дає змогу всім сторонам комунікації розв'язувати життєві проблеми у форматі діалогу та дізнаватися важливу офіційну інформацію майже миттєво, не виходячи з дому. Це сприяє розвитку відвертих та довірливих взаємовідносин громадян, влади та держави в цілому.

Список використаних джерел:

1. НКЦК прийняв рішення обмежити використання telegram в органах державної влади, військових формуваннях, на об'єктах критичної інфраструктури. URL: <https://www.rmbo.gov.ua/ua/dialnist/6994.html>
2. Опитування громадської думки для консультативної місії ЄС в Україні. URL: https://ratinggroup.ua/files/ratinggroup/reg_files/2024_euam_survey_results_ukr_for_website.pdf
3. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022 р. № 64. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>
4. Цифрова держава. URL: <https://plan2.diia.gov.ua/>